

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 14ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1949

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. **I. Πολίτης** παρουσιάζει τὸ ἔργον τῆς Marie-Louise Dufrenois: *Romanesque en France (1704-1789), Etude d'histoire et de critique littéraires.*—Montreal Canada 1946.

Ὁ κ. **Σπ. Δοντᾶς** καταθέτει τοὺς 1^{ον} καὶ 2^{ον} τόμους τῶν Πρακτικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ λέγει τὰ ἑξῆς:

Τὸ Ὑδροβιολογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας ηἰτύχησε νὰ ἐπιτύχη τὴν ἔκδοσιν τῶν Πρακτικῶν του ἄνευ καθυστερήσεως, ὥστε σήμερον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς ὑμᾶς τὰ ἐκδοθέντα Πρακτικά τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰνστιτούτου.

Ὁ πρῶτος τόμος, ἐκδοθεὶς τῷ 1947, εἶναι μικρός, ἀποτελούμενος ἀπὸ 66 σελίδας, μετ' εἰκόνων καὶ πινάκων.

Οὗτος περιλαμβάνει τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ 1946, πρῶτον ἔτος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰνστιτούτου.

Ἡ ἔκθεσις δὲ περιέχει:

1. Τὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ.
2. *Περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ κεντρικοῦ σταθμοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου* εἰς τὸ παραχωρηθὲν αὐτῷ ἐν Φρεαττύδι τοῦ Πειραιῶς κτήριο, πρῶην Σκουλοῦδη, ἐν τῷ ὀποίῳ, μετὰ τὰς ἀπαραιτήτους ἐπισκευάς, ἐγκατεστάθησαν, κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1946, τὰ χημικὰ καὶ βιολογικὰ ἐργαστήρια τοῦ Ἰνστιτούτου.
3. *Περὶ τοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Σταθμοῦ Ρόδου*, ἀποτελουμένου ἐξ ἐργαστηρίων χημικῶν καὶ βιολογικῶν, βιβλιοθήκης, μουσείου, μετεωρολογικοῦ παρατηρητηρίου

καὶ ὠραίου ἐνυδρείου μὲ πολλὰς δεξαμενὰς θαλασσίου καὶ γλυκέος ὕδατος πρὸς διατήρησιν ζώντων ζώων.

4. *Περὶ τοῦ ἔρευνητικοῦ σκάφους*, μικροῦ πετρελαιοκινήτου, τῆς Γλαύκης, παραχωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, διὰ τὰς θαλασσογραφικὰς ἐρεῦνας, καὶ ἐξοπλισθέντος διὰ τῶν ἀπαραιτήτων εἰδικῶν ὀργάνων καὶ μέσων ἐρεύνης.

5. *Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν* τοῦ Ἰνστιτούτου ἀνὰ τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας, λιμνοθαλάσσας καὶ λίμνας.

6. *Ἐκθεσὴν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1946-47 γενομένων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑδροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν*, ἣτοι

- α) τριῶν θαλασσογραφικῶν πλόων,
- β) ὕδρολογικῶν ἐργασιῶν καὶ
- γ) Ἰχθυολογικῶν καὶ πλαγκτολογικῶν ἐρευνῶν.

Ἀκολουθεῖ δὲ πῖναξ ἐμφαίνων τὴν θερμοκρασίαν καὶ ἀλμυρότητα κατὰ τοὺς ὑπὸ τῆς Γλαύκης ἐκτελεσθέντας σταθμούς.

Ὁ δεύτερος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ δύο τευχῶν.

Τὸ πρῶτον τεῦχος ἔχει 129 σελίδας, μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ πινάκων καὶ περιλαμβάνει τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἰνστιτούτου κατὰ τὸ ἔτος 1947-48, καὶ πέντε ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, τὰς ἑξῆς:

1. *Κ. Λασκαρίδης*, Ἔρευναι ἐπὶ τῆς βιολογίας τῆς σαρδέλλας τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν.

2. *Θεμ. Λιαννελίδης*, Περὶ τῆς θαλασσίας χλωρίδος τοῦ Παγασσητικοῦ κόλπου.

3. *Κ. Λασκαρίδης*, Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς βιολογίας τοῦ ἰχθύος *Mul-loides auriflamma*.

4. *Μαρίον Ἰωάννου*, Περὶ τοῦ ροδοφύκου *Gracilaria confervoides* καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτοῦ.

5. *Κ. Λασκαρίδης*, Περὶ δύο εἰδῶν ἰχθύων ἀνευρεθέντων διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὕδατα (ἐν Δωδεκανήσῳ).

Τὸ δὲ δεύτερον τεῦχος τοῦ 2ου τόμου τῶν Πρακτικῶν τοῦ Ἰνστιτούτου ἀποτελεῖ τόμον, ἐκ 263 σελίδων καὶ 34 πινάκων καὶ ἑνὸς γεωγραφικοῦ χάρτου ἐκτὸς κειμένου, περιέχοντα ἐξαιρετικὴν μονογραφίαν τοῦ ἱατροῦ Θεοδώρου Στεφανίδου, *περὶ τῆς βιολογίας τῶν γλυκέων ὑδάτων τῆς Κερκύρας καὶ τινῶν ἄλλων περιοχῶν*.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα καὶ τιμᾷ πολὺ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην. Διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι τὸ πληρέστερον ἔργον περὶ τῆς ὕδροβιολογίας τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἑλλάδος, μὲ ὠραίους πίνακας παριστῶντας τὰς μορφὰς τῶν εὐρεθέντων ὕδροβίων ὀργανισμῶν, περιλαμβάνει καὶ τινὰς σπανίας καὶ τοπικὰς

μορφάς, μαρτυρούσας τὴν συγγένειαν τῆς ὑδροζωϊκῆς πανίδος τῆς Κερκύρας μετὰ τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ τῆς Δ. Ἀσίας. Πρὸς τούτοις δὲ περιγράφει καὶ 11 ὄργανισμοὺς ἀποτελοῦντας νέα εἶδη ἢ ποικιλίας ἀγνώστους μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἐπιστήμην.

Οἱ ὄργανισμοὶ δὲ οὗτοι, πρὸς τιμὴν τοῦ συγγραφέως, ὡς πρώτου περιγράφαντος, καὶ τοῦ τόπου τῆς ἀνευρέσεώς των, φέρουν τὰ ὀνόματα *Στεφανίδειοι* καὶ *κερκυραϊκοί*.

Τὰ πρακτικὰ τοῦ Ἰνστιτούτου ἀπεστάλησαν εἰς ὅλα τὰ ὁμοειδῆ ἰδρύματα τῶν ξένων κρατῶν, ἐπ' ἀνταλλαγῇ, μέχρι τοῦδε δὲ 160 Ἰνστιτούτα Ἀκαδημιῶν, Πανεπιστημίων, Πολυτεχνείων καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν, ἤρχισαν ἀποστέλλοντα τὰ δημοσιεύματά των εἰς τὸ ἡμέτερον Ἰνστιτούτον, τὸ ὁποῖον οὕτω καθίσταται ὁσημέραι ἐνήμερον εἰς τοὺς συναφεῖς ἐπιστημονικοὺς καὶ τεχνικοὺς κλάδους.

Τὸ πλέον εὐχάριστον ὅμως εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι αἱ εἰς τοὺς ἐκδοθέντας τόμους δημοσιευθεῖσαι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι προέρχονται πᾶσαι ἔξ ἑλλήνων ὑδροβιολόγων. Ὑπάρχει δὲ βεβαιότης, ὅτι μὲ τὰ διατιθέμενα ἤδη μέσα τῶν ἐργαστηρίων μας καὶ τοῦ νέου μεγαλύτερου σκάφους τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀκαδημίας, θ' ἀναπτυχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἔτι μᾶλλον ἢ ὑδροβιολογία ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ κ. Γ. Κοσμετάτος ὁμιλεῖ δι' ὀλίγων περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἀθ. Κανατσούλη: *Les reflexions d'un médecin*, Ἀθῆναι 1948.

Ὁ ἰατρός κ. Ἀθ. Κανατσούλης ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως, ὥραϊον τεῦχος εἰς κομψὴν καὶ γλαφυρὰν γαλλικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ τὸν τίτλον *Réflexions d'un médecin*, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκθέτει τὰς ἰδέας του περὶ τῶν μέχρι σήμερον προόδων τῆς Ἰατρικῆς, ἐν παραβολῇ μὲ τὸ παρελθόν, καθὼς καὶ τὰς προβλέψεις του διὰ τὸ μέλλον, ἐπὶ τῇ βιάσει τῶν σημερινῶν δεδομένων τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας, αἵτινες θὰ ἐπηρεάσωσι σοβαρῶς, κατὰ τὸν συγγραφέα, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὑπάρχει καὶ πρόλογος τοῦ διασκάλου τοῦ συγγραφέως καθηγητοῦ *Laubry* τῶν Παρισίων ἐπαινοῦντος τὸ ἔργον. Ἐνεκα τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ περιεχομένου θὰ δώσω περιληπτικὴν ἀνάλυσιν τούτου.

Ὁ κ. Κανατσούλης θέτει ὡς ἀρχήν, ὅτι ὁ ἰατρός, ἔνεκα τοῦ καθημερινοῦ συγχρωτισμοῦ του μετὰ τῶν ἀσθενῶν, ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς του μορφώσεως καὶ συνειδήσεως, πρέπει νὰ ἔχη καὶ καλωσύνην, εὐσπλαχνίαν, ὑπομονὴν καὶ ἀγάπην διὰ τὸν πάσχοντα, νὰ τῷ ἐμπνέη δὲ συγχρόνως καὶ ἐμπιστοσύνην.

Διαιρεῖ τοὺς ἰατροὺς εἰς σοφοὺς, ἀσχολουμένους ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, εἰς ἰατροὺς τῆς μόδας, καὶ εἰς τοὺς ἀφωσιωμένους εἰς τὸ πρακτικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ἐπομένως εἰς τὸν «ἀσθενῆ»· οἱ τελευταῖοι δὲν κάμνουσιν

οὐδεμίαν διάκρισιν μεταξύ πλουσίου καὶ πτωχοῦ καὶ προσφέρουσι μὲ ἀυταπάρ-
ησιν εἰς οἰανδήποτε ὄραν τὴν ἰατρικὴν τῶν βοήθειαν.

Κατόπιν ἐξαίρει τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰπποκράτους ἐπιτελεσθὲν σπουδαῖον ἔργον
καθὼς καὶ τὰς ὑφισταμένας σχέσεις μεταξύ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ καὶ τῆς
φύσεως, ὡς ἀναφέρεται τοῦτο ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος.

Αἱ ἀνωτέρω σχέσεις ἐπεβεβαιώθησαν καὶ σήμερον, ἐξ οὗ καὶ ἀνεφάνη νέα
Ἐπιστήμη ἢ Κοσμοβιολογία, ὑποδιαιρουμένη εἰς Κλιματοβιολογίαν, εἰς Μετεωρο-
παθολογίαν καὶ Ἀστροβιολογίαν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς τελευταίας ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ,
φθάνει κατὰ τὸν γνωστὸν Γάλλον Ἀστρονόμον *Abbé-Moreux* καὶ μέχρι τοῦ
σημείου, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν ἐξέγερσιν τῶν λαϊκῶν μαζῶν, εἰς ἐπαναστάσεις
καὶ πολέμους.

Αἱ ἔρευναι τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐπανέφερον ὡσαύτως καὶ τὰς χυμοπαθο-
λογικὰς ἀντιλήψεις τοῦ Ἰπποκράτους, τὴν σημασίαν τοῦ ἐν τῇ Ἰατρικῇ καλουμένου
«ἐδάφους» τοῦ ὄργανισμοῦ, καθὼς καὶ τὸ περὶ ἰδιοσυγκρασίας, τὰ ὁποῖα ἔχουσι
σπουδαίαν σημασίαν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προτίμησιν ὀρισμένων νόσων, ἀναλόγως
τῆς συστάσεως ἐκάστου ὄργανισμοῦ. Αἱ θεωρίαι αὗται ἐπαναλαμβάνονται σήμερον
ὑπὸ τὸν ὄρον *Νεοἰπποκρατισμός*.

Κατόπιν ὁ συγγραφεὺς ἐξαίρει τοὺς ἀναπτυχθέντας νεωτέρους βιολογικοὺς
κλάδους, ἥτοι τὴν *Κυτταροχημίαν*, τὴν Ἰστοχημίαν, καὶ τὴν *Μικροφυσικήν*,
δηλαδὴ τὴν φυσικὴν τῶν μικροσκοπικῶν ἀνατομικῶν στοιχείων, οἵτινες κλάδοι
ὑπόσχονται πολλὰ εἰς τὸ μέλλον διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν βιολογικῶν καὶ παθολο-
γικῶν φαινομένων.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἰδιοσυστασίας τοῦ ἀτόμου, ἥτοι τὸ ἄθροισμα τῶν
μορφολογικῶν καὶ λειτουργικῶν σχέσεων τοῦ ἀτόμου, μεγάλως ἐπροώδευσε κατὰ
τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀπετέλεσε δὲ βάσιν νέας Ἐπιστήμης, τῆς *Βιοπαθολογίας*, ἥτις
κατατάσσει τὰ ἄτομα ἀναλόγως τῆς βιολογικῆς καὶ βιοχημικῆς ἀντιδράσεως αὐτῶν,
δηλαδὴ τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ἄτομα προσβάλλονται καὶ ὑπὸ
ὀρισμένων παθήσεων.

Εἰδικῶς δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς καρδίας ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ ζήτημα
τῆς ἰσορροπίας τῶν ἰόντων τοῦ καλίου καὶ ἀσβεστίου, ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ
τὴν κανονικὴν λειτουργίαν ταύτης αἱ δὲ πρόοδοι τῆς χειρουργικῆς εἰς τὸ ὄργανον
τοῦτο μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν θεραπείαν συγγενῶν τινῶν διαμαρτιῶν τῆς
καρδίας, ἕως δὲ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐπέλθῃ καὶ εὐρυτέρα ἐφαρμογὴ τῶν χειρουργ-
ικῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὸ ὄργανον τοῦτο.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας ἐν σχέσει μὲ τὴν
Ἰατρικὴν, ὁ συγγραφεὺς περιγράφει τὰς περὶ τῆς ἀτομικῆς θεωρίας ἰδέας τῶν ἀρχαίων

Ἑλλήνων φιλοσόφων (*Δευκίππου, Δημοκρίτου καὶ Ἐπικούρου*), αἵτινες ἐπληθύνθησαν διὰ τῶν σημερινῶν ἀνακαλύψεων τῆς Φυσικῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως τούτων εἰς τὴν Ἱατρικὴν, μόνον προβλέψεις δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον διὰ τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας νὰ ἐξηγηθῶσι μελλοντικῶς καὶ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς, νὰ γίνῃ εὐρύτερα μελέτη καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ἰσοτόπων ραδιοενεργητικῶν στοιχείων, τὸ ὁποῖον θὰ ὠφελήσῃ μεγάλως τὰς βιολογικὰς καὶ ἱατρικὰς ἐρεῦνας διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τέλει ὁ συγγραφεὺς συμπεραίνει, ὅτι μόνον ὁ συνδυασμὸς τῶν διαφορῶν φυσικοχημικῶν γνώσεων μετὰ τῆς Ἱατρικῆς θ' ἀποτελέσῃ εἰς τὸ μέλλον τὸ ἔμβλημα τῆς Ἱατρικῆς, ἐπομένως ὁ ἱατρὸς ἐκτὸς τῶν κλινικῶν αὐτοῦ γνώσεων πρέπει ν' ἀποκτήσῃ καὶ σοβαρὰς τοιαύτας εἰς τὴν *Φυσικὴν, Χημείαν, Γεωλογίαν καὶ Μετεωρολογίαν*.

Μετὰ τὰς νέας σημερινὰς ἀνακαλύψεις, ἀρχίζει νὰ αἴρεται ὁ πέπλος, ὅστις ἐκάλυπτε πολλὰ ζητήματα τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης, ἀναφαίνεται δὲ νέα αὐγὴ πλήρης ἐλπίδων διὰ τὸ μέλλον. «Ὀὕτως ἡ Ἱατρικὴ, κατὰ τὸν συγγραφέα, θὰ πραγματοποιήσῃ τὸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς βῆμα, ὅπερ ἀναμένεται ὑπὸ ὅλων μετ' ἀγωνίας, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι προωρισμένη».

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως προκύπτει, ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κανατσούλη περιέχει πλεῖστα ἐνδιαφέροντα ζητήματα, τὰ ὁποῖα οὗτος ἐμελέτησε καὶ ἐνεβάρυνε μετὰ προσοχῆς. Βεβαίως εἷς τινα σημεία παρατηρεῖται αἰσιοδοξία διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἱατρικῆς καὶ τῆς Βιολογίας, ἐὰν λάβωμεν ὅμως ὑπ' ὄψιν τοὺς διαφοροὺς προοδευτικὸς σταθμούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους διήλθεν ἡ Ἱατρικὴ ἀπὸ τῆς Ἀρχαιότητος μέχρι τῆς σήμερον, πολὺ πιθανὸν εἶναι καὶ νέαι πρόοδοι νὰ πραγματοποιηθῶσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνακαλύψεων τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.

Ὁ κ. Κανατσούλης εἶναι ἀξιεπαινος, διότι παρὰ τὰς ἀσχολίας του, ὡς καρδιολόγου, ἠσχολήθη μὲ τὰ ἀνωτέρω γενικοῦ ἐνδιαφέροντος θέματα τῆς κοινωνικῆς Ἱατρικῆς, τὰ ὁποῖα δεικνύουσιν εὐρεῖαν γενικὴν μόρφωσιν τοῦ συγγραφέως.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κ. Κανατσούλη ἐπαινεῖ καὶ ὁ κ. **Σωτ. Σκίπης** ὡς ἐξῆς:

Θὰ ἤθελα εἰς τὰ ὅσα καθαρῶς ἐπιστημονικὰ εἶπεν ὁ ἀγαπητὸς συναδέλφους κ. Κοσμετάτος γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Ἱατροῦ κ. Ἀθ. Κανατσούλη νὰ ἔλεγα δύο λόγια μόνον καὶ γιὰ τὴ λογοτεχνικὴν αἰξία, ποὺ εἶναι ἀναμφισβήτητη.

Σπάνια εἶναι τὰ βιβλία, ἐνὸς ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου ποῦ, χωρὶς νὰ ἔχουν ἐκλαϊκευτικὸ χαρακτῆρα, πρᾶγμα ποῦ παίρνει πολὺ νερό, διαβάζονται μὲ τόση ξεχωριστὴ εὐχαρίστησι.

Τὸ μυστικὸ τοῦ θελητήρου του εἶναι ἡ ἀγάπη ποὺ ξεχειλίζει μέσ' ἀπὸ τὶς σελίδες του γιὰ τὸν ἄνθρωπο· Κι' ἡ ἀγάπη δὲν προοδίδει ποτέ.

Ἡ ἀγάπη βρίσκει τὰ λόγια τὰ ἀπλᾶ καὶ τὶς ἐγκάρδιες φράσεις ποὺ σχηματίζουν τὸ ὕφος τὸ ἐλκυστικὸ καὶ τὸ προσιτὸ σὲ ὅλους, ἂν καὶ αὐστηρὰ λογοτεχνικὸ καὶ αἰσθητικὸ.

«Ἡ ἄσκησις τῆς Ἱατρικῆς, λέγει ὁ ἴδιος, εἶναι μιὰ μάχη μεταξὺ τῆς ἀρρώστιας, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ γιατροῦ. Χρειάζεται φυσικὸ θάρρος καὶ ἠθικὸ σθένος γιὰ ν' ἀντιστῆ στὸν ἀντίπαλο. Χρειάζεται, ὅπως εἶπεν ὁ Λέων Ντωντέ, Ἐπιστήμη καὶ Συνείδησις».

Κι αὐτὴ ἡ ἱατρικὴ ἄσκησις τί εἶναι; Ἐρωτᾷ παρακάτω.

«Εἶναι ἐπάγγελμα, εἶναι ἐπιστήμη ἢ εἶναι τέχνη; Δὲν ξέρω. Ξέρω ὅμως πὼς εἶναι μιὰ ἱερὴ ἀποστολὴ. Μιὰ ἀποστολὴ ἐξ ἴσου ὑψηλή, ἂν ὄχι ὑψηλότερη ἀπὸ ἐκείνη τοῦ ἱερέως.

«Ὑπομονή, οἶκτος, καλωσύνη, ἀγάπη, εἶναι οἱ θεμελιώδεις ἀρετὲς τοῦ ἱατροῦ. Δὲν ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι καλὸς ἱατρὸς χωρὶς τὸν οἶκτο. Πρέπει ὁ ἱατρὸς ν' ἀγαπᾷ τὸν ἀρρωστο, νὰ ξέρη ν' ἀκούη τὰ παραπονά του μὲ συμπάθεια, γιὰτὶ δὲν ἢμπορεῖ νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη του παρὰ μὲ τὴν ἀγάπη...»

Ὅμοιολογῶ πὼς εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ διαβάζω τέτοιο ἱατρικὸ βιβλίον καὶ τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ θὰ συνιστοῦσα στὸ συγγραφέα του, θὰ ἦταν νὰ τὸ μεταφράσῃ στὰ Ἑλληνικὰ καὶ νὰ τὸ ἐκδώσῃ ἀμέσως.

Πρέπει νὰ διαβαστῆ ἀπὸ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερο κόσμον. Γιὰτὶ ἡ ἀνάγνωσις τέτοιου βιβλίου εἶναι ἤδη γιὰ τοὺς ἀρρώστους, ὅπως εἴμαστε οἱ πιὸ πολλοὶ στὴ σκληρὴ ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε, τὸ καλύτερο φάρμακο.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ.— α) *Δύο Αὐστριακοὶ ἱατροὶ καὶ ὁ Ρήγας καὶ ὁ Σολωμός.* β) *Ἡ πρώτη ἀνώνυμος βιογραφία τοῦ Ρήγα.*